НАРОДНА БАНКА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Годишна информација
за плаќањата во Република Северна Македонија
во 2021 година

Агенда

1. ПЛАТЕЖНИ ТРАНСАКЦИИ

1.1 КРЕДИТНИ ТРАНСФЕРИ ИНИЦИРАНИ ОД ФИЗИЧКИ И ПРАВНИ ЛИЦА

1.2 ПЛАТЕЖНИ КАРТИЧКИ

2. ПЛАТЕЖНА ИНФРАСТРУКТУРА

2.1 ТРАНСАКЦИСКИ СМЕТКИ

2.2 ПЛАТЕЖНИ КАРТИЧКИ, УРЕДИ НА МЕСТАТА НА ПРОДАЖБА И БАНКОМАТИ

3. ПЛАТНИ СИСТЕМИ ВО ЗЕМЈАТА

Платежни трансакции со платни инструменти во земјата

- Вкупниот број изнесуваше **176 милиони трансакции, што претставува годишен раст од 26,7%**.
- Вкупната вредност забележа годишен **раст од 63,3% и изнесуваше 5.714 милијарди денари.**

Платежни трансакции со платни инструменти по глава на жител – компаративен контекст

Број на трансакции со кредитни трансфери и платежни картички, по глава на жител

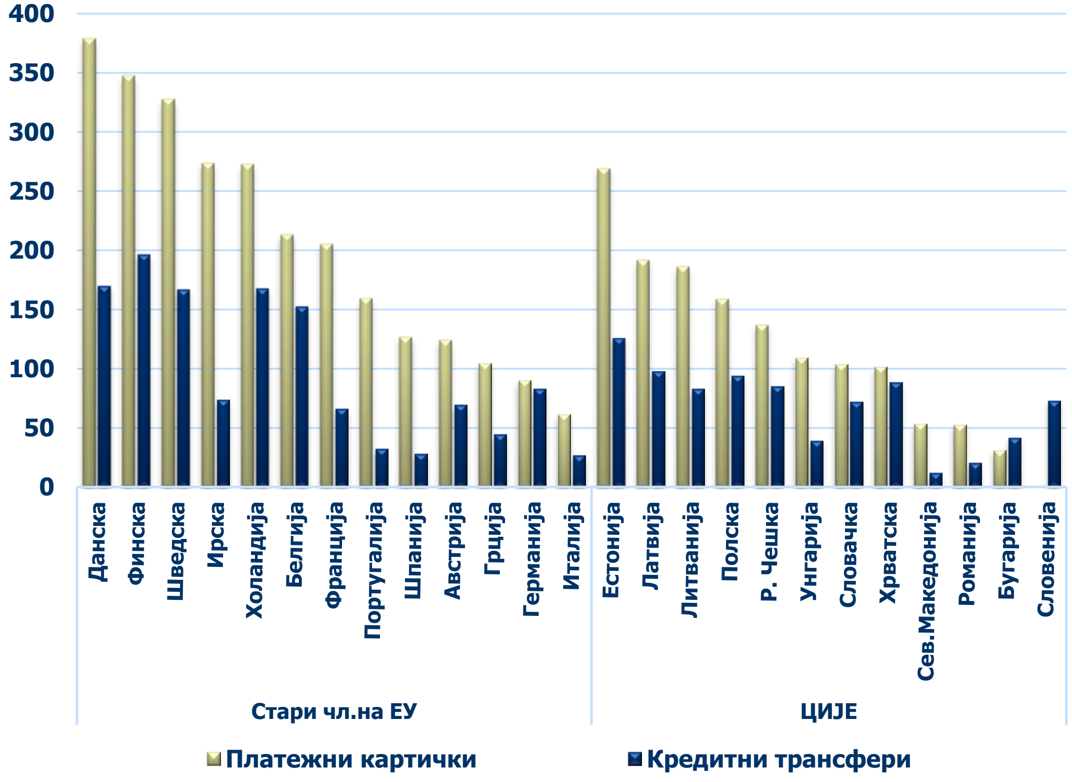

- **РСМ –** преовладува користењето на **платежните картички**
  - ✓ 53 трансакции по глава на жител со платежни картички
  - ✓ 12 трансакции по глава на жител со кредитни трансфери
- **Стари земји членки на ЕУ**
  - ✓ 207 трансакции по глава на жител со платежни картички
  - ✓ 98 транскации по глава на жител со кредитни трансфери
- **ЦИЈЕ**
  - ✓ 112 трансакции по глава на жител со платежни картички
  - ✓ 71 транскации по глава на жител со кредитни трансфери

Број на трансакции со кредитни трансфери извршени од физички и правни лица во земјата

- Вкупниот број плаќања со кредитни трансфери во 2021 г. изнесуваше **65,7 милиони** и забележа годишен раст од 10,2%.
- Најголемиот број од кредитните трансфери беа иницирани од страна на **правните лица (65,9%),** додека остатокот од физичките лица.
- **Правните лица иницираат 62,8%** од бројот на плаќања со кредитни трансфери во земјата по електронски пат, додека **физичките лица електронски иницираат 30,3%** од вкупниот број кредитни трансфери.

- Од аспект на **уредот на кој се иницирани електронските кредитни трансфери**, најголема примена (98,2%) кај правните лица и натаму има персоналниот сметач, додека, пак, кај физичките лица продолжува трендот на зголемена употреба на апликациите инсталирани на мобилните телефони (39,3%), за сметка на намалувањето на употребата на персоналниот сметач.

Структурно учество на бројот на трансакции со платежни картички на уредите лоцирани во земјата

Трансакции на уредите лоцирани во земјата со картички издадени во земјата

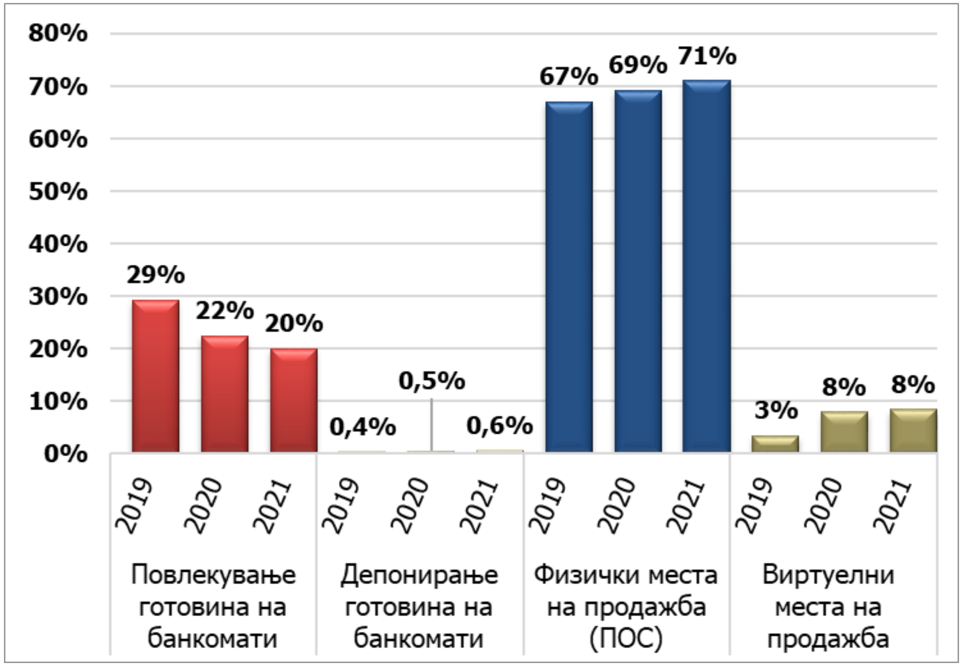

- Број на трансакции **– 132,5 милиони, со годишен раст од 22,7%.**
- Позитивен тренд на **зголемување** на учеството на домашните платежни картички за вршење плаќања на уредите на **физичките места на продажба во земјата и виртуелните места на продажба,** за сметка на намалувањето на учеството на овие картички за повлекување готовина на банкоматите.

Структурно учество на бројот на трансакции со платежни картички во меѓународен контекст

Трансакции на уредите лоцирани во земјата со картички издадени надвор од земјата

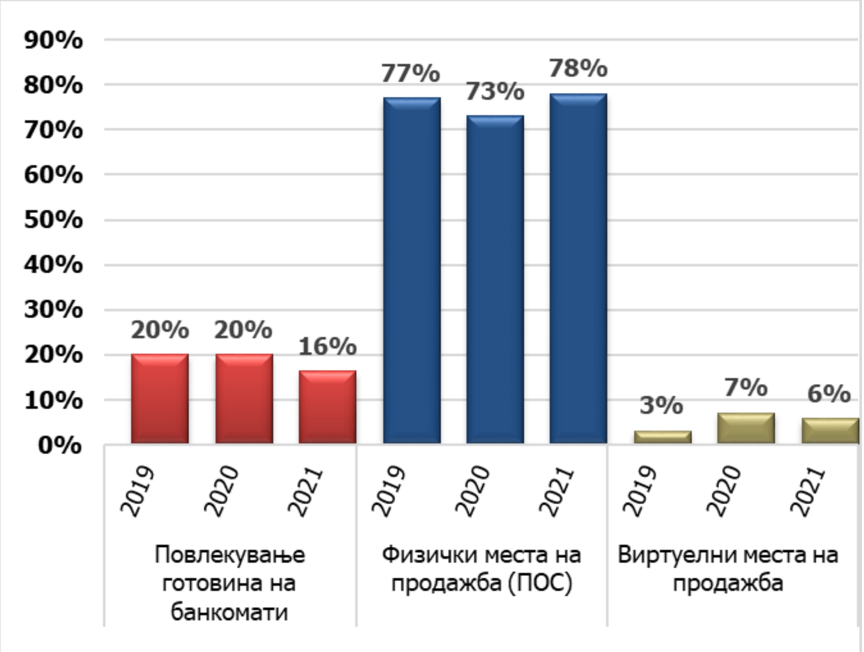

Трансакции на уредите лоцирани надвор од земјата со картички издадени во земјата

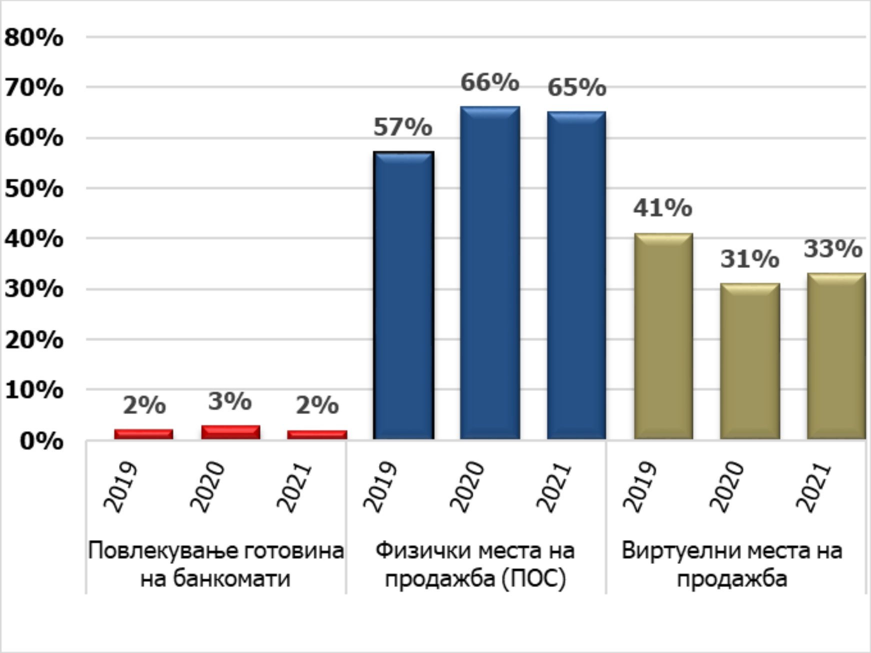

- Број на трансакции **– 8,1 милион, со висок годишен раст од 82,5%.**
- **Тренд на зголемување** на учеството на нерезидентните платежни картички за вршење плаќања на уредите на **физичките места на продажба во нашата земја, за сметка на намаленото учество на трансакциите за повлекување готовина на банкомати.**

- Број на трансакции **– 8,8 милиони, со годишен раст од 55,9%**
- **Тренд на зголемување** на учеството на домашните платежни картички за вршење плаќања на уредите на **виртуелните места на продажба** надвор од земјата, за сметка на намаленото учество на **физичките места на продажба и повлекувањето на готовина на банкомати**.

Трансакции со платежни картички извршени во земјата

Број на трансакции со платежни картички издадени во земјата, остварени во земјата, по возрасни групи, по глава на жител

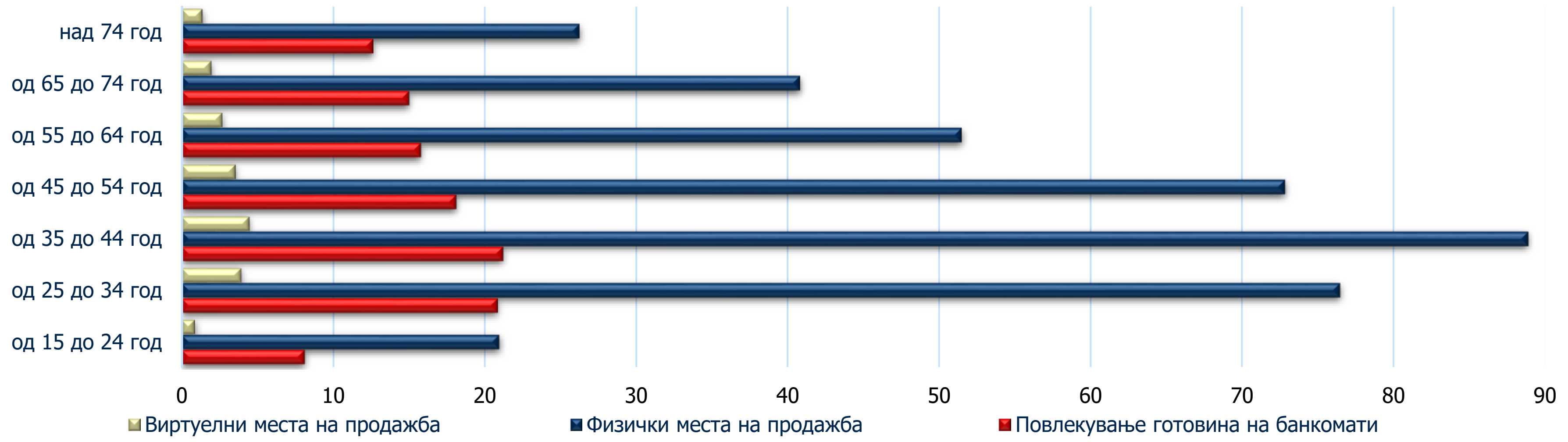

- **највисоко учество на возрасната група од 35 до 44 години со ¼ во вкупните трансакции на физички и виртуелни места на продажба.**
- **возрасната група од 35 до 44 години направила 89 трансакции по глава на жител на физичките места на продажба, 21 трансакции по глава на жител на банкомати и 4 трансакции по глава на жител на виртуелните места на продажба.**
- **најмал број трансакции во земјата во трговијата (3%), или само 26 трансакции по глава на жител, се остварени од страна на лицата со возраст над 74 години.**

Трансакции со платежни картички извршени во странство

Број на трансакции со платежни картички издадени во земјата, остварени во странство, по возрасни групи, по глава на жител

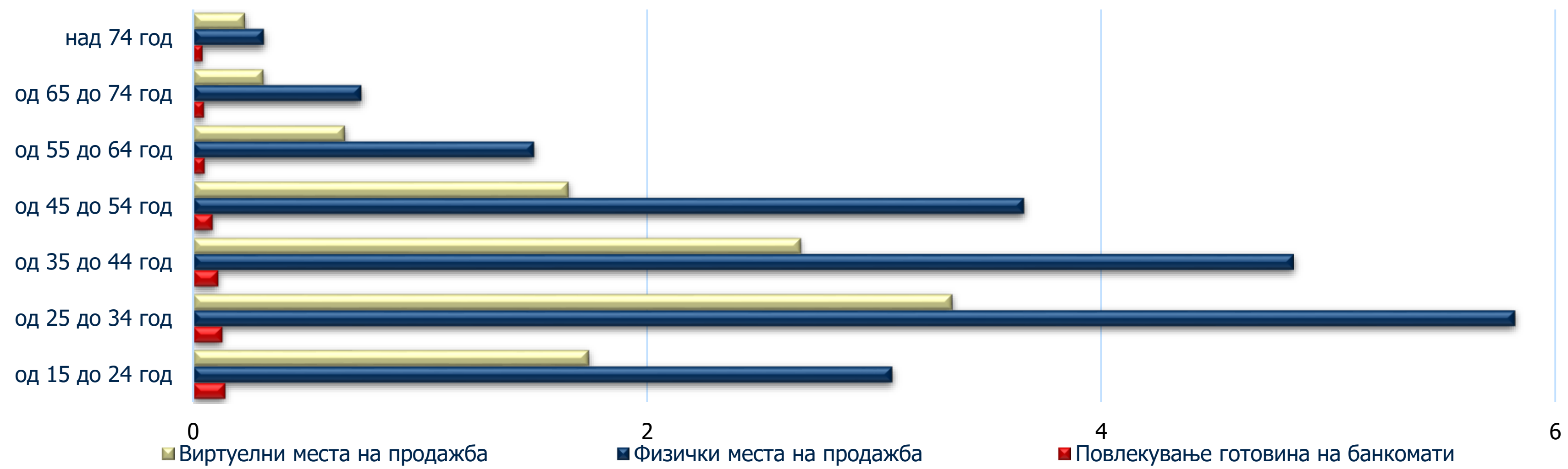

- **64% од трансакциите со платежни картички остварени во странство се направени во трговијата на физичките места на продажба, додека 34% на виртуелните места на продажба.**
- **највисоко учество (30%) на возрасната група од 25 до 34 години во трансакциите во трговијата при извршени 6 трансакции по глава на жител на физичките места на продажба и 3 трансакции по глава на жител на виртуелните места на продажба.**
- **минимално учество (0,8%) во трговијата во странство има возрасната група над 74 години.**

Надоместоци коишто се наплатуваат од трговците на продажните места во 2021 година

Надоместоци на продажното место по вид на дејност на трговецот(%)

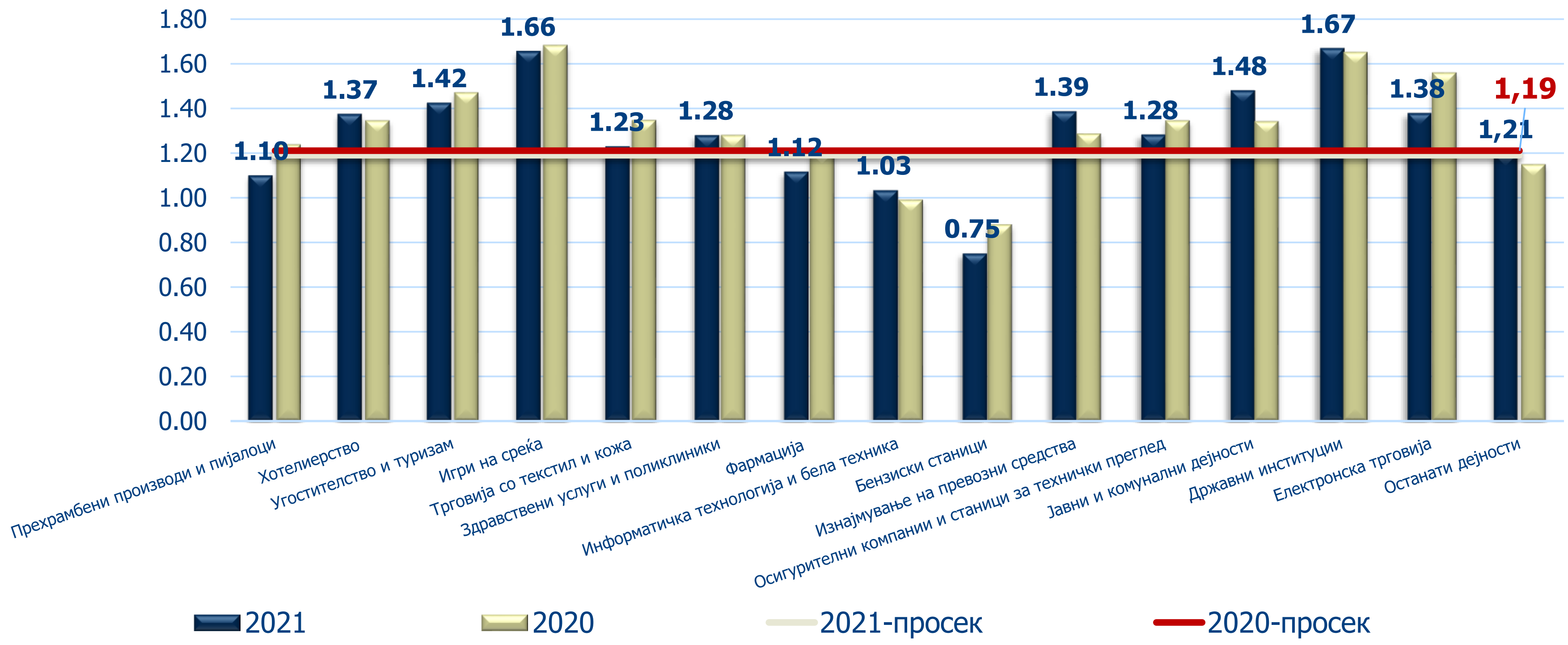

- Од аспект на дејноста на трговецот, во текот на 2021 година, **највисок надоместок** се наплатува за услугите од **„државните институции" (1,67%) и „игри на среќа" (1,66%),** додека, пак, **најнизок надоместок** се бележи кај дејноста **„бензински станици" (0,75%).**

Платежна инфраструктура во 2021 година
Трансакциски сметки

- Вкупниот број трансакциски сметки на крајот на 2021 година изнесуваше **3,78 милиони сметки** и забележа мал годишен пад од **1,1%.**

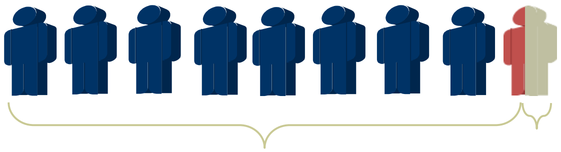

Физички лица – 95,1%

Правни лица – 4,9%

- **Зголемување од 2 п.п.** на учеството на бројот на сметките коишто се достапни преку ПС или друг уред за плаќања и извештаи во вкупниот број трансакциски сметки. **17% од вкупниот број трансакциски сметки се достапни преку ПС или друг уред за плаќања и извештаи**, што укажува на тоа дека сѐ уште е ограничена искористеноста на дигиталните банкарски канали за вршење плаќања.
- Оваа ограниченост е особено изразена кај **физичките лица кај коишто само 15,7%** од трансакциските сметки се достапни преку ПС или друг уред за плаќања и извештаи, но бележи годишен раст од 2,7 п.п. во споредба со претходната година.
- Кај **правните лица** е **забележана** значително поголема употребата на дигиталните банкарски канали за извршување на плаќањата во однос на физичките лица (**40,8%).**

Трансакциски сметки коишто се достапни преку ПС или друг уред за плаќања и извештаи

15,7% **Физички лица**

40,8% **Правни лица**

Трансакциски сметки – родова структура, по глава на жител

- 1,9 сметки по глава на жител
- родов јаз од 0,6 сметки

Жени

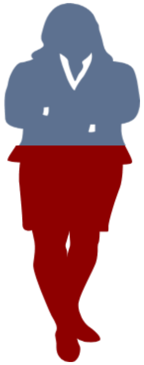

42,9%

1,6 по глава на жител

Мажи

57,1%

2,2 по глава на жител

- Во 2021 година, **граѓаните извршиле увид во состојбата и промени кај 50,2%** од расположливите сметки за оваа намена, додека **плаќања извршиле преку 40,4% од сметките коишто овозможуваат електронски плаќања преку ПС и/или мобилен телефон**.
- **Жените се еднакво активни пристапувачи до сметките со мажите**, при што преку дигиталните канали на своите трансакциски сметки направиле најмалку еден увид во состојбата и промените кај 50% од своите сметки за оваа намена.
- **41,6% од сметките за иницирање електронски плаќања во сопственост на жени биле активно користени**, додека мажите активно користеле 39,5% од своите сметки.

Трансакциски сметки – старосна структура по возрасни групи, по глава на жител

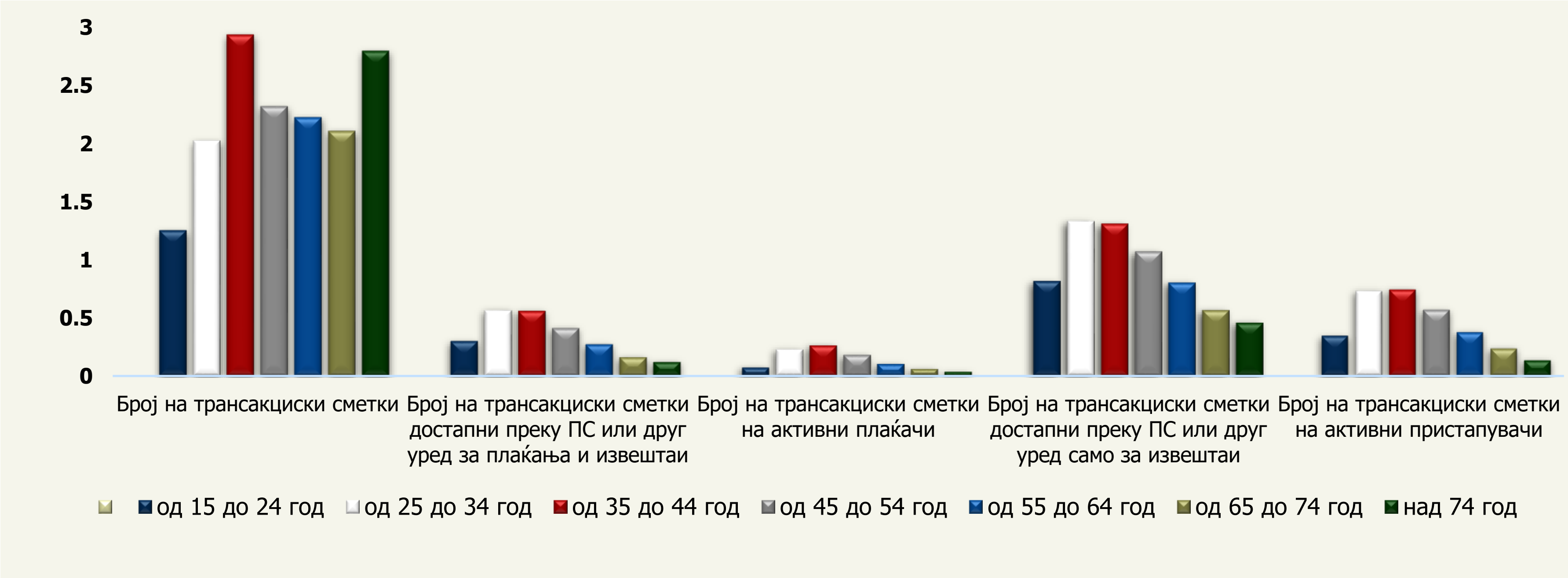

- **Возрасната група 35 – 44 години е сопственик на најголемиот број сметки на резидентите (22,1%).**
  - ✓ поседува по 2,9 сметки по глава на жител.
  - ✓ учествува со 29,7% во вкупниот број сметки на активни плаќачи и 25,7% во вкупниот број сметки на активни пристапувачи.
- **Лицата од 65 до 74 години и над 74 години поседуваат 2,1 и 2,8 сметки по глава на жител, соодветно,** но се со пониска финансиска вклученост за користење на дигиталните канали за плаќање.

Платежната инфраструктура во 2021 година

- Вкупниот број платежни картички бележи годишен раст од 0,6%.
- **Забележана е позитивна промена од аспект на структурното учество на картичките со бесконтактна технологија** (зголемување на нивното учество во вкупниот број картички со платежна функција за 6 п.п.)

Број на платежни картички на крајот на 2021 година

2.125.888

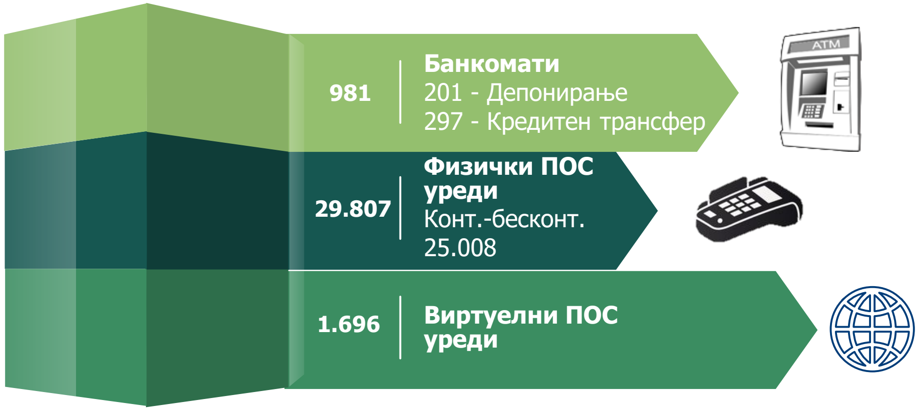

- Учеството на **бројот на** ПОС-терминали **коишто поддржуваат картички со бесконтактна** технологија во вкупниот број уреди, на крајот на 2021 година, изнесува 83,7%, **или годишен раст од 5,9%**.

Споредбена анализа – банкомати и уреди на физичките места на продажба, на милион жители

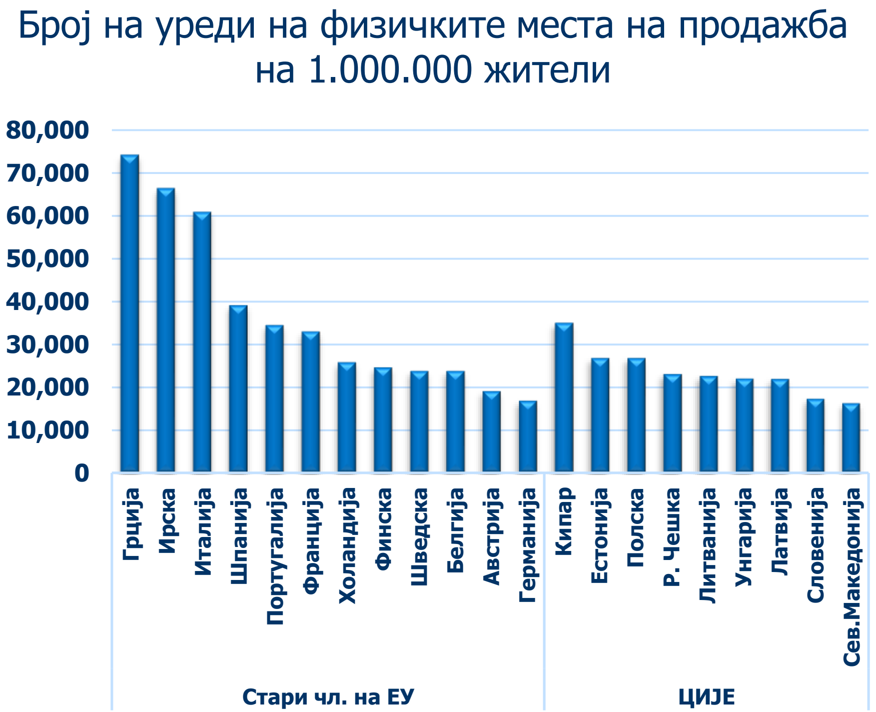

Во земјата постои **релативно добра застапеност на банкоматите и уредите на физичките места на продажба**.

- Бројот на **банкоматите во земјата изнесува 534 банкомати на милион жители**, што е над просекот во споредба со просечниот број на банкоматите во земјите од групата **ЦИЈЕ (468),** односно под просекот во споредба со старите земји членки на **ЕУ (777).**

- Бројот на **уреди на физичките места на продажба во земјата изнесува 16.237 на милион жители** што е помалку за 2,3 пати од просекот на старите земји членки на ЕУ (36.798), но релативно поблиску до просекот на земјите од групата ЦИЈЕ (22.249).

Платните системи во земјата во 2021 година

Учество на платните системи во земјата во вкупната вредност на платниот промет (%)

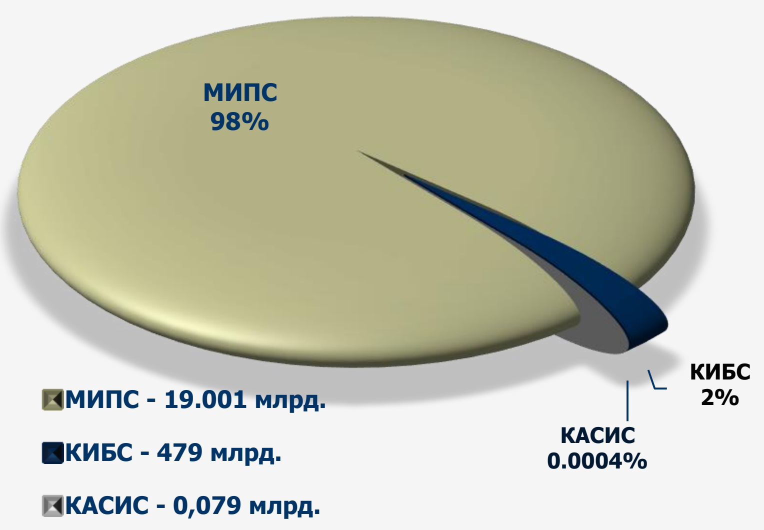

Учество на платните системи во земјата во вкупниот број трансакции во платниот промет (%)

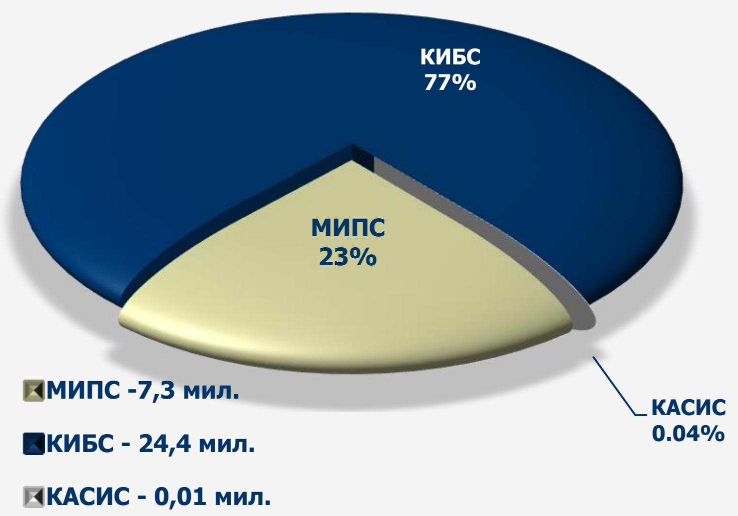

Вкупна вредност – 19.480 милијарди денари со годишен раст од 23,9%.

Вкупен број – 31,7 милиони со годишен раст од 7%.

Благодарам за вниманието!